

N:o 31.

Ank. till Riksd. Kansli d. 22 Mars 1868, kl. 1 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående det Franska mått- och vigtsystemets införande i Sverige för medicinskt bruk; Gifven Stockholms Slott den 17 Mars 1868.

Sedan Kongl. Maj:t i § 5 af Dess nådiga Stadga om mått och vikt den 31 Januari 1855 medgifvit, att den då brukliga medicinalvigten finge, intilldess annorlunda förordnades, på apoteken fortfarande begagnas till vägande af medicamenter efter läkares recept, och i § 10 af den under samma dag utfärdade förordning angående hvad vid verkställigheten af den nya stadgan om mått och vikt borde iakttagas, anbefallt vederbörande att till Kongl. Maj:t anmäla och föreslå hvad dervid kunde på Kongl. Maj:ts nådiga åtgärd ytterligare bero, så anmälde Öfverdirektören för landtmäteriet i underdånigt memorial af den 4 Augusti 1856, bland annat, att medicinalvigten *indelning* visserligen vore lika i Sverige och flera andra uppgifna länder, men *tyngden* af medicinalskålpundet eller libern ingenstädes lika, hvadan öfverensstämmelsen i indelningen vore af jämförelsevis föga värde, med anledning hvaraf ock Öfverdirektören hemställde, att den gamla medicinalvigten måtte inom viss bestämd tid afskaffas och derygenom den allmänna lagens stadgande, "att enahanda mått och vikt skall vara i hela riket", ändtligen blifva en sanning. Sedan vederbörande häröfver blifvit hörde och till denna framställning tillstyrkt bifall, förordnade Kongl. Maj:t genom nådig Kungörelse den 6 November 1857, hvars flesta bestämmelser finnas intagna i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga Stadga om mått och vikt den 10 November 1865, att den förut brukliga medicinalvigten skulle med utgången af

år 1862 afskaffas och den allmänna vigten i dess ställe derefter i all medikamentshandel brukas.

Sedan denna nådiga kungörelse utfärdades, hafva emellertid förhållanden inträdt, hvilka göra en ändring af den sålunda föreskrifna medicinalvigten önskvärd. Uppå framställning af det i Köpenhamn år 1860 församlade Skandinaviska naturforskaremötet föreskref Kongl. Maj:t den 11 Oktober 1861, för beredandet af en så nära öfverensstämmelse som möjligt i grunderna för Svenska, Norska och Danska farmakopéerna och under förutsättning att enahanda beslut skulle blifva i Danmark fattadt, att, derest Sveriges farmakopé underkastades revision, de män, åt hvilka ett sådant uppdrag blefve lemnadt, egde träda i gemenskap med de från de andra rikena för ändamålet utsedde personer. Till fullgörande af denna föreskrift och sedan Sundhets-kollegium, som det, enligt nådig instruktion åligger att öfverse och förbättra den Svenska farmakopéen, så ofta vetenskapens framsteg det påkallar, ansett nödigt att låta omarbета den år 1844 af Kongl. Maj:t stadfästade och sedan början af år 1847 gällande sjette upplagan af Pharmacopœa Suecica och åt särskilda komiterade uppdragit detta arbete, hade desse den 15 September 1865 i Stockholm sammanträdtt med utsedde komiterade från Norge och Danmark, med hvilka äfven sedermera dels skriftliga, dels muntliga meddelanden i ämnet blifvit utbytta; och hade ändamålet med de gemensamma öfverläggningarne blifvit i icke ringa mån befordradt deraf, att så väl den Norska som den Danska farmakopéen behöfde underkastas revision samtidigt med den Svenska. Jemte anmälan härom hafva de Svenska komiterade uti en till nämnda Kollegium den 2 December sistlidet år aflåten skrifvelse dels meddelat att, sedan de tre rikenas delegerade enhälligt ansett en gemensam medicinalvigtt, hvartill den Franska gramvigten syntes bäst passande, vara ett bland de väsendtligaste vilkoren för den öfverensstämmelse, som eftersträfvades, och de Svenska komiterade så mycket heldre måste instämma i denna åsigt, som en dylik förändring borde af många skäl vara för Sverige särskildt särdeles önskvärd, så hade uti det förslag till Svensk farmakopé, hvilket komiterade hoppades kunna under förra hälften af innevarande år aflemna, vigtt- och längdbestämmelserna blifvit utsatta efter det Franska mått- och vigttsystemet, dels ock, alldenstund pröfningen af förslaget om en förändrad medicinalvigtt möjligen kunde erfordra en längre tid, än granskningen och stadfästandet af farmakopéförslaget, ansett sig böra redan nu hos Kollegium anhålla, det Kollegium måtte hos Kongl. Maj:t hemställa, "att så snart den nu under omarbetning varande upplagan af Pharmacopœa Suecica blifver till efterrättelse gällande, det metriskä mått- och vigttsystemet skall användas vid läkares ordination af läkemedel samt dessas afvägande och aflemnande från apotheken till medicinsktt bruk, i stället för den genom Kongl. Kungörelsen den 6 November 1857 påbjudna allmänna vigtt och det Svenska längdmåttet."

Såsom skäl för denna förändring, hvilken blifvit af Sundhets-kollegium förordad, hafva komiterade bland annat anfört:

att om än det förut i Sverige befintliga medicinalskålpundet eller libern något skiljde sig från den i grannländerna Norge, Danmark och Finland, äfvensom i Hannover, Würtemberg, Baden, Hessen, Ryssland och Preussen antagna medicinallibern, skilnaden dock vore så ringa, att den icke lade något hinder i vägen för användande af samma vigtbestämmelser vid läkemedlens bruk i de olika länderna, på samma gång det allmänt kända förhållandet emellan gramvigten och medicinalliberns underafdelningar tillät en lätt verkställd reduktion af de sednare i de länder, der den förra var antagen såsom medicinalvigt, hvaremot den numera i Sverige genom Kongl. Kungörelsen den 6 November 1857 vid all medikamentshandel påbudna allmänna vigten genom sin skiljaktighet från den, som brukades i Norge och Danmark samt andra länder, föranledde upprepade försök att utverka ändring härutinnan;

att vid det i Köpenhamn år 1860 hållna Skandinaviska naturforskaremötet önskan framställdt om en gemensam medicinalvigt, hvilken önskan blifvit af Läkaresällskapet understödd, med förslag att till gemensam medicinalvigt för Sverige, Norge och Danmark antaga gramvigten;

att Läkaresällskapet uti sitt år 1865 till Sundhets-kollegium afgifna yttrande rörande den nu under arbete varande farmakopéen förnyat denna önskan;

att af 229 läkare, som på uppmaning af Sällskapet yttrat sig i ämnet, 226 instämt i Sällskapets åsigt;

att i Norge det medicinska sällskapet i Christiania redan år 1856 ingått till vederbörande departement med framställning om det Franska vigtsystemets användande vid läkemedels dispensering, samt år 1863 förnyat denna framställning med den påföljd, att Storthinget, uppå Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, den 28 April 1866 antog en lag, som den 12 Maj samma år erhöll Kongl. Maj:ts stadfästelse och bestämde, att det Franska metriska mått- och vigtsystemet skulle, vid den tid Kongl. Maj:t fann för godt utsätta, "användas vid läkarnes ordinationer af medikamenter och dessas utlemnande från apoteken till medicinskt bruk";

att jemväl i Danmark gramvigten ansåges komma att såsom medicinalvigt antagas i sammanhang med den under utarbetning varande Danska farmakopéen;

att genom lag af den 16 Mars 1867 gramvigten och dess underafdelningar äro införda såsom medicinalvigt i den Preussiska monarkien efter ingången af året 1868, samt att ett likartadt stadgande gäller för storhertigdömet Baden enligt kungörelse af den 30 Mars 1867;

att, utom i Frankrike, äfven i Holland, Belgien, Italien, Schweiz, Portugal och Spanien gramvigten redan förut är antagen dels såsom medicinalvigt, dels derjemte såsom allmän vigt;

att om den Franska gramvigten antoges till medicinalvigt, skulle Svenska läkares skrifter, hvori läkemedels doser eller andra vigt- och måttbestämmelser förekomma, blifva begripliga för alla, som förstå språket, således åtminstone af Danskar och Norrmän, likasom tvärtom utländska arbeten i medicin, kemi och farmaci, hvori dylika uppgifter förekomma, skulle i de flesta fall utan besvärliga reduktioner kunna begagnas af vårt lands läkare och farmaceuter; hvarjemte dels Svenska läkares recept skulle kunna expedieras icke allenast på Norska och Danska apothek, utan öfverallt der apothek finnas, och dels vid den mödosamma omräkning af medicinaltaxan, som årligen måste företagas, en betydlig lättnad skulle beredas genom besparande af eljest nödig reduktion.

Öfver det sålunda tillkomna och väckta förslaget till förändrad medicinalvigt har Kongl. Maj:t infordrat Vetenskaps-akademiens och Landtmäteri-styrelsens underdåniga utlåtanden; och hafva båda tillstyrkt bifall till förändringen, dock med den inskränkning att det förordade nya mått- och vigtsystemet må begagnas endast vid läkares ordinationer samt vid försäljning af läkemedel efter läkares recept, och således vid all annan försäljning af medikament utan recept fortfarande användas sådana mått och vigter, som skola, enligt den förnyade nådiga Stadgan angående mått och vigt i allmänhet, nyttjas vid handel eller eljest då varor efter mått eller vigt skola aflemnas eller emottagas.

Kongl. Maj:t, som numera, sedan gramvigten blifvit antagen till medicinalvigt icke allenast i Norge, utan äfven i de andra länder, med hvilka Svenska läkare och apothekare hafva den mesta vetenskapliga och kommersiela samfärdseln, funnit införandet i Sverige, för medicinskt ändamål, af ifrågavarande vigt, äfvensom af metern och dess underafdelningar såsom längdmått, medföra flera väsentliga fördelar, vida öfvervägande af förändringen framkallade olägenheter, till hvilka äro att hänföra blifvande, dock antagligen mindre betydande kostnader för det allmänna till anskaffande af likare och modeller till de nya måtten och vigterna samt för apothekarne till inköp och justering af erforderliga mått- och vigtsatser, vill derföre härmed föreslå Riksdagen att förklara, det Kongl. Maj:t, så snart alla för förändringen erforderliga förberedande åtgärder hunnit vidtagas, må, utan hinder af Kongl. Maj:ts och Rikets Ständers gemensamt fattade beslut om antagande för Riket af ett enda slag af mått och vigt, förordna om det Franska vigt- och måttsystemets begagnande vid läkares ordinationer samt vid försäljning på apothek af läkemedel efter läkares recept.

De till målet hörande handlingar skola vederbörande Utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

G. Lagerstråle.

*Utdrag af Protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 17 Mars
1868.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena Grefve *Manderström*,
Statsråden: Herr Grefve *von Platen*,
Friherre *af Ugglas*,
Lagerstråle,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim,
Abelin.

Slutligen anmälde Departements-chefen, Statsrådet *Lagerstråle* den af Sundhets-kollegium väckta frågan att, så snart den under omarbetning varande upplagan af *Pharmacopœa Suecica* blifvit till efterrättelse fastställd, det metriskå mått- och vigtsystemet skall, i stället för det nu föreskrifna, användas vid läkares ordination af läkemedel samt dessas afvägande och utlemnande från apothe-

ken till medicinskt bruk; hemställande Departements-chefen, efter lemnad redogörelse för innehållet så väl af bemälda Kollegii underdåniga framställning i ämnet som af Vetenskaps-akademiens och Landtmäteri-styrelsens deröfver meddelade utlåtanden, att Kongl. Maj:t täcktes besluta aflåtande af nådig Proposition till Riksdagen i öfverensstämmelse med ett i sådant afseende uppsatt, nu uppläst förslag;

och behagade Hans Maj:t Konungen, uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, gilla berörda förslag, samt förordna att, i enlighet dermed, nådig Proposition angående det Franska mått- och vigtsystemets införande i Sverige för medicinskt bruk skulle, sådan den finnes detta protokoll bilagd, till Riksdagen afgå.

Ex protocollo
W. Th. Strokirk.

N:o 32.

Ank. till Riksd. Kansli d. 22 Mars 1868, kl. 1 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående förändrade bestämmelser i fråga om utmyntning af guldmynt; Gifven Stockholms Slott den 17 Mars 1868.

Genom en den 23 December 1865 afslutad konvention har emellan Frankrike, Belgien, Italien och Schweiz aftal träffats om gemensamma bestämmelser i afseende å vigt, halt, remedia, storlek och omloppsgränser för de inom nämnda stater präglade myntsorter, såväl af silfver som af guld. Dervid har i fråga om guldmynten öfverenskommit, att sådana skulle präglas till värden af 100, 50, 20, 10 och 5 francs till diameter af 35, 28, 21, 19 och 17 millemètres, alla af samma legering, innehållande 900 delar fint guld på 1,000 delar af myntens vigt med $\frac{2}{1000}$ remedium så öfver som under rätta halten, samt till vigt af 3,22580 grammes för 10 francs stycket och i förhållande derefter för de andra myntslagen, med remedium af $\frac{1}{1000}$ för 100 och 50 francs, $\frac{2}{1000}$ för 20 och